

Copa-Cogeca nõuab EL-ülel seadusandlust ebaausate kaubandustavade ohjamiseks

16. juunil korraldas Portugalist pärit Euroopa Parlamendi liige Sofia Ribeiro arutelu, kus kõneldi olukorrast ebaausate kaubandustavade vastu võitlemisel ning edasistest sammudest tarneahela tegevuste ausa- maks ja läbipaistvamaks muutmisel. Arutelul osalesid Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ning huvigruppide esindajad.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen kõneles, et ligi aasta tagasi andis Euroopa Komisjon küll välja teatise ebaausate kaubandustavadega võitlemise kohta, kuid kukkus läbi oma põhieesmärgis EL ülese lahenduse leidmisel. Selle asemel soovitati liikmesriikidel rakendada kohalikke lahendusi, mis viib siseturu killustumiseni ning erinevate poliitikate kehtestamiseni liikmesriikides.

Pesoneni sõnul on suurtes jaekettides märgatud rikkumisi ja nende tegevust uuritakse. On küsitav, mismoodi saavad vabatahtlikult koostatud hea kaubandustava koodeksid aidata kaasa farmerite toimetulekule ebaausate kaubandusvõtetega tegevuskeskkonnas, kus neil on võimatu anonüümseid kaebusi esitada, kartes sanktsioonide järgnemist edasimüüjate poolt. Sõltumatu kolmanda osapoole puudumine, kes jälgiks reeglite täitmist ning rakendaks karistusi nende rikkumise korral, on vabatahtlike koodeksite peamine probleem. Praegu kehtiv vabatahtlik süsteem, mida nimetatakse „tarneahela initsiatiiviks”, ei ole kahe aasta jooksul reaalselt midagi muutnud. Vajame seadusandlust, mis looks seljataguse vabatahtlike koodeksite täitmisele.

Copa-Cogeca tarneahela temaatikat käsitleva töögrupi juht ja Iiri Põlumeeste Liidu (IFA) president Eddie Downey lisas: „Liikmesriigid

püüavad ebaausate kaubandusvõtetega võidelda, kuid ei ole selles jõudnud kuigi kaugele. Toodete müük alla omahinna ei ole keelatud ning seni pole ka ombudsmanni ametikohta, kes jälgiks reeglite täitmist. Kas müügikampaania, kus näiteks köögivilju müüakse hinnaga 5-10 senti /kg, on farmerite suhtes aus? Põlumehe tasu survestamine ajal, kui tootmishind järsult tõuseb, on vastu võetamatu. Soovime seadusandlust, mis edendaks ausust mitte üksnes liikmesriigis, vaid EL üleselt. Põllumajandussektor saab säästvat kasvu edendada ainult juhul, kui meil on aus ja läbipaistev tarneahel. Kutsume Euroopa Komisjoni üles võimalikult kiiresti esitama õigusaktide eelnõud, mis täiendaks vabatahtlike hea tava koodekseid; teistsugused lähenemised ei ole aktsepteeritavad.”

33 riigis tegutseva jaeketi Carrefour Belgia haru direktor Pascal Leglise andis ülevaate jaeketi missioonist ja tegevuspõhimõtetest, rõhutades kohalike olude arvestamise ja tootjatega koostöö tähtsust. Tä tõi näiteid mitmetest sellekohastest programmidest ja kampaaniatest, alates tarbija soovide silmist lugemisest ja ostumugavuse tagamisest kuni elurikkuse säilitamise ja mesilaste kaitsmiseni. Kohalviibijad märkisid aga, et kahjuks ei olnud ühtki programmi suunatud farmerite tegevuse tähtsustamiseks. Carrefouri esindaja sõnul ei ole neil midagi seadusandluse kehtestamise vastu, sest alati on võimalik läbi rääkida ning ebasobivate tingimustega mitte nõustuda. Seevastu aga ei nõustu seadusandluse kehtestamisega EL kaubanduse esindusorganisatsiooni Eurocommerce liikmed, kelle esindaja sõnul on vabatahtlik koodeks suurepärase näide kaubanduse pühendumisest probleemi lahendamisele.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee liige Igor Sharmir andis ülevaate Slovakkias kehtivast seadusandlusest, mis ulatub aastasse 2003 ning mida on korduvalt muudetud, muuhulgas EL konkurentsiameti survele. Sharmir tutvustas lähemalt seadusandluse koostamisel ja rakendamisel esinenud raskusi ning vastuseisu. Vabatahtlik koodeks on tema sõnul täiesti mõttetu – ebaausaid kaubandusvõtteid kasutatakse majandusliku kasu saamiseks; vabatahtlikule tegevuskoodeksile alla kirjutamine tähendaks sellest vabatahtlikult loobumist.

Põllumajandusvoliniku kabineti esindaja Shane Sutherlandi sõnul peab volinik teemat äärmiselt oluliseks ning näeb edasist arengut kahel võimalikul viisil: ÜPP arendamist nii, et see muudaks farmerid tugevamaks ja et nad ühineksid tootjaorganisatsioonidesse ning muutuksid rohkem kontsentreeritud partneriks. Koostamisel on juhised, milles osaleb ka EL konkurentsivolinik. Teisalt, kui iseregulatsioon osutub eba- piisavaks ja farmerite olukord tarneahelas peatselt ei muutu, on vaja jõulisemat tegutsemist. Slovakkia eesitumine 2016. aasta teisel poolel võtab selle oma prioriteediks.

Iirimalt pärit Europarlamendi liige Mairead McGuinness valmistab ette uut raportit ebaausate kaubandusvõtete ja tarneahela toimimise kohta. Vabatahtlike koodeksite järgimine on juba samm edasi; küsimus on, kas see on piisav või peaksime edasi liikuma ning kui kiiresti? Vajalik on Parlamendi toetus, kuid ka Komisjon peab raporti koostamisel püsima ajagraafikus. Juhul, kui kaubandusel ei ole midagi varjata, on nende vastuseis seadusandluse kehtestamisele arusaamatu.

Neonikotinoidide keelamine põhjustab rapsitoodangu suure languse

Copa-Cogeca andmete põhjal on EL rapsitoodangus oodata 7%-list langust võrreldes 2014. aastaga. Toodangu languse peamiseks põhjuseks on kehtestatud keeld, mille kohaselt ei tohi rapsiseemneid töödelda neonikotinoididega.

Copa-Cogeca õlikultuuride töögrupi juht Arnaud Rousseau ütles, et olukord on väga tõsine – nt Saksamaal on oodata toodangu vähenemist 1 miljoni tonni võrra. Mõned piirkonnad on eriti mõjutatud, näiteks Ühendkuningriigis kaotavad tootjad mõnel pool 40% toodangust. Olukorda halvendab asjaolu, et alternatiivseid taimekaitsevahendeid suvirapsi jaoks ei ole ning hiilamardikad hävitavad taimed. Mardikate põhjustatud kogukahju lõplik analüüs ei ole veel valminud, samuti ei ole hinnatud sotsiaalmajanduslikku mõju. Kutsume Komisjoni üles neid analüüse läbi viima.

Copa-Cogecas maikuus korralda-

tud neonikoinoidide keelu mõju käsitleval seminaril märgiti, et maa-des, kus suvirapsi kasvatus on domineeriv, on olukord eriti draamaatiline – Rootsis näiteks vähenes suvirapsi külvipind käesoleval aastal lausa 90% võrra. Soomes on tootmises suur langus, mistõttu paljud farmerid loobuvad üldse õlikultuuride tootmisest. MTT Agrifood Research viis läbi uuringu, mille tulemusena ei leitud neonikotinoidide kasutamisel mõju mesilastele. Hispaanias, kes on samuti traditsiooniliselt suur õlikultuuride tootja, on oodata tootmise langust nii rapsi kui ka päevalille osas.

Kokkuvõttes on oodata EL-s õlikultuuride toodangut 32,85 miljonit tonni, so keskmiselt 4,4%-list langust võrreldes eelmise aastaga. Andmed ei ole veel lõplikud. Õlikultuuride tootjad on kohandanud rotatsioonisüsteemi uute reeglite järgi niipalju kui võimalik, mis võib selgitada päevalille kasvupin-

na 1,7%-list suurenemist 4,38 miljoni hektarini.

Lisaks on tootjatel tõsine mure Euroopa Komisjoni, Nõukogu ja Parlamendi kolmepoolsete läbirääkimiste osas EL biokütuse poliitika tuleviku üle – kavas on vähendada biokütuse kohustuslikku osakaalu. See vähendamine ei ole õigustatud, kuna eelmisel aastal oli EL taaskord rapsiseemne netoeksportija, mistõttu ei ole konflikti toidu tootmisega. See uus reaalsus on vastuolus maa kasutuse kaudse muutuse (ILUC) faktoriga ning karistab Euroopa farmereid keskkonnasõbraliku maaharimise eest, lisas Rousseau.

Copa-Cogeca kutsub Komisjoni üles neonikotinoidide keeldu üle vaatama, kaasates sellele ka sotsiaalmajandusliku mõju uuringu. See oleks unikaalne võimalus saata tootjatele signaal Komisjoni heast tahtest ka reaalsuses kaasa aidata majanduskasvule ja töökohtade loomisele Euroopa Liidus.

EL - Jaapani kahepoolne kaubandusleping tahetakse sõlmida aasta lõpuks

26. mail toimunud Euroopa Liidu ja Jaapani tippkohtumisel Tokios lepidi kokku, et EL - Jaapani vabakaubandusleping sõlmitakse „eeldatavasti aasta lõpuks“. Sellest lepest oodatakse EL toidu- ja joogitootjatele märkimisväärset kasu, sest Jaapan on üle 126 miljoni tarbijaga turg.

Jaapan (EL suuruselt teine kaubanduspartner Aasias Hiina järel) on netoimportija ning kaitseb oma tootjaid tugevalt, maksumäärad mõnele põllumajandustoodetele (riis, oad, päiklid, herned ja läätsed) on üle 500%.

EL kaubandusdirektoraadi aruandest selgub, et 2014. aastal oli EL eksport Jaapanisse veidi üle 5,3 miljardi euro (enamasti alkohol ja veinid), import Jaapanist oli vaid 206 miljonit eurot. Jaapan ja Euroopa Liit koos moodustavad kolmandiku maailma SKP-st ja mõlemad pooled on huvitatud läbirääkimiste kiirendamisest ning erimeelsuste lahendamisest.

Tippkohtumisel kohtus Euroopa Komisjoni kaubandusvolinik Cecilia Malmström Jaapani majandus-, kaubandus- ja tööstusministri Yoichi Miyazawa ja välisministri Fumio Kishidaga, kõnelustel osalesid ka teised olulised ministrid.

Euroopa Komisjoni volinik väljendas veendumust, et „kui see asi on väärt tegemist, siis tuleb seda teha õigesti, sest see kokkulepe võib tähendada märkimisväärset majanduslikku kasu nii Euroopa Liidule kui ka Jaapanile. Praegune meievaheline kaubavahetus pole saavutanud täit potentsiaali“.

Tokio kohtumisel tehtud ühisavalduses ütlesid Jaapani peaminister Shinzo Abe, Euroopa Ülemkogu eesistuja Donald Tusk ja Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, et kaubanduskokkulepe on suunatud kaupade, teenuste ja investeeringute, riigihangete (sealjuures raudteed) turulepääsuga, aga ka mittetariifsete meetmete ja geograafiliste tähistega

Foto: Jaapani Välisministeerium

seotud küsimuste lahendamisele. Mõlema poole juhid on kinnitanud ka ühist nägemust tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni alast strateegilist partnerlust, nähes selles olulist rolli majanduskasvule ja töökohtade loomisele.

Võtmeisikud rõhutasid ka, et neil on kohustus võidelda kliimamuutustega, lubades detsembris Pariisis sõlmida vastavasisulise kokkuleppe, mis on ambitsioonikas, jõuline, kaasahaarav ja peegeldab muutusi praeguses globaalses olukorras ning püüab piirata maailma kliimasoojenemist. Rõhutati ka turvalise, säästva, taskukohase ja ohutu energiavarustuse ning erinevate kasvuhooonegaaside heitkoguste vähendamise olulisust, madala süsiniku sisaldusega ning kliimasäästliku majanduse tähtsust. Mõlemad pooled on lubanud teha koostööd ja jätkata Jaapani - EL energiapoliitika dialoogi, iseäranis neil teemadel, mis puudutavad säästva energia varusid.

Pärast tuumakatastroofi Fukushima tuumajaamas 2011. aasta märtsis nõustusid mõlemad pooled üle vaatama piirangud Jaapa-

nist eksporditud toidus ja söödas sisalduvate radionukliidide osas. Toiduainete tarneahela partnerid Copa-Cogeca, FoodDrinkEurope ja CELCAA nimetasid plaanitavat lepet ambitsioonikaks kaubanduslepeks, osutades Jaapani jõukale elanikkonnale, kelles nähakse toimunud sündmuste valguses turupotentsiaali.

Euroopa eksportöörid loodavad kasvu nii liha- ja piimatoodete sektoris kui ka kõrge lisandväärtusega töödeldud toitude osas. EL toidutootjad hoiavad silma peal, et säiliks kaitse kõrge kvaliteediga geograafilise tähisega toodetele ja soovivad muuta ka jaapanlaste söömis- harjumusi.

EL ja Jaapani vaheliste kaubandusläbirääkimistega alustati 2013. aastal ja senini on peetud juba 10 läbirääkimiste vooru. Järgmine voor peaks toimuma Brüsselis juuli alguses (plaanitud 6.-10.07). Euroopa Komisjon on avaldanud lootust, et kokkuleppeni jõutakse selle aasta lõpuks, kuid on avaldatud ka arvamust, et arvestades asjade seisuga võib see ajakava olla natuke liiga optimistlik.

EL - Jaapani vabakaubanduslepingu mõjuhinnaang: piimanduse aspektid

Käesoleva aasta alguses toimusid konsultatsioonid huvigruppidega, mille põhjal koostati Euroopa Komisjoni tellimisel EL-Jaapani vabakaubanduslepingu mõjuhinnaang erinevate sektorite kohta.

Piimandussektori kohta märgitakse aruandes, et Jaapanis on piimatootmine kallis ja Jaapanis on piima kokkuostuhind ca kaks korda kõrgem võrreldes Euroopa Liidu keskmise hinnaga. Jaapanisse imporditavatest piimatoodetest tuleb 20% Euroopa Liidust ja 27% imporditud juustust pärineb EL-st.

Käesolevatel läbirääkimistel peaks-

ki piimatoodete osas olema peamise tähelepanu all EL juustu turulepääs Jaapanisse. Juust pole mitte ainult kõige tähtsam Jaapanisse eksporditav piimatood, vaid juust on üldiselt kõige suurema väärtusega toode, mida eksporditakse.

EL eksportööride jaoks parandaks turulepääsu kõige enam Jaapani imporditollide määra alandamine.

Kui vähendada tolle kõikide toodete osas (nt x% võrra), siis selle valiku eeliseks oleks kehtiva Jaapani tollitariifide süsteemi püsimine, st et püsiks tariifimäärade omavaheline pingerida ja seos üksteisega. Mis omakorda tähendab, et Jaapani

tootjate jaoks jääks püsima sarnane omavaheline konkurentsiolekord. See omakorda vähendaks konflikti tekkimise võimalusi erinevate Jaapani juustutootjate vahel ja vähendaks vastupanu, mis võiks tekkida osade tootjate poolt uue süsteemi juurutamisel.

Progressiivne tollimäärade vähendamine annaks suurimat kasu kallima juustu tootjatele, kuna suurim tollimäärade vähendamine toimuks kõrgeimate *ad valorem* (vastavalt väärtusele) tollimäärade osas. Sellel oleks ka suurim kasu Jaapani tarbijate jaoks. See variant võib aga tekitada Jaapani juustutootjate omavahelisi pingeid ja sellega kaasnevat vastupanu kaubanduse liberaliseerimisele.

Tariifikvootide juurutamine ei tooks tõenäoliselt kaasa kasu Jaapani tarbijatele, mistõttu pole tõenäoline, et selle süsteemi rakendamisest sünniks tulevikus kasu. Tariifikvootide süsteemi loomine tähendaks ka, et sellest tekiks kasu vaid vähestele tootjatele, kes saaksid ekspordida kvoodi piires.

Mõjuhinnaangu kõikide sektorite kohta leiab siit:

http://www.tsia-eujapantrade.com/uploads/4/0/4/6/40469485/lsee_interim_technical_report_final.pdf

EL-Tuneesia kaubandusläbirääkimised avatakse sügisel

Mai lõpus selgus, et Tuneesia on valmis alustama Euroopa Liiduga kahepoolseid läbirääkimisi kaubanduse ja investeringute partnerluslepingu sõlmimiseks.

Teade järgnes Tuneesia peaministri Habib Essidi ja EL kõrge esindaja ning asepresidendi Federica Mogherini kohtumisele Brüsselis 27. mail. Euroopa Komisjoni kaubandusvolinik Cecilia Malmström ei saanud

sel koosolekul osaleda, sest viibis samal ajal kohtumisel Jaapanis, aga ta tervitas seda sündmust kui suurt sammu Tuneesia järk-järgulise Euroopa Liidu turule sisenemise ja Põhja-Aafrika riigi investeringute atraktiivsemaks muutmise suunal.

Volinik Malmström näeb aastat 2015 kui olulist sammu EL suhete loomisel Põhja-Aafrika partneritega, väljendades lootust, et see on otsustav tõuge ka Marokoga läbirää-

kimiste alustamiseks ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu sõlmimiseks.

Sooviga luua Vahemere-äärsete riikidega rohkem kaubandussidemeid, teha nendega rohkem investeringuid ja koostööd, lubas Malmström külastada Tuneesiat, kellele EL on peamine ekspordi-impordipartner, et alustada sügisel läbirääkimistega.

Briti piimatootjad võitlevad piimahindade volatiilsusega

Piima kokkuostuhinnad Suurbritannias on nii madalad, et tänavu mais loodi töögrupp, mis peab uurima piimahindade languse tagamaid ning leidma olukorrast väljapääsu. Töögrupp on kaasatud nii tööandjate kui töövõtjate esindajad. Sellise ühise töögrupi loomine ei ole just tavaline.

Kui varem olid piima hinnad teatavate hooajalisusest tingitud mõjudega enamvähem stabiilsed, siis nüüd tundub, et piima hinna järsud kõikumised hakkavad juba normiks kujunema, avaldades järjest suuremat survet kogu sektorile. Tootjad müüvad piima alla omahinna ning järjest enam on farmereid, kes ei näe kogu sektoril enam tulevikku. Loodud töögrupi eesmärk on analüüsida olukorda sektoris ning pakuda välja meetmed olukorra leevendamiseks.

Varem nii esinduslikku töögruppi loodud ei ole, sellesse kuuluvad järgmiste organisatsioonide esindajad: Suurbritannia Põllumeeste liit (National Farmers Union), Šotimaa Põllumeeste Liit (NFU Scotland), Walesi Põllumeeste Liit (NFU Cymru), Rendipõllumeeste Liit (Tenant Farmers Association), Farmers For Action, Briti Kuninglik Piimatootjate Assotsiatsioon (Royal Association of British Dairy Farmers). Piimatootjatega on ühinenud ka mitmed maaelu erinevate aspektidega seotud organisatsioonid, alla on kirjutatud ühiste kavatsuste protokoll ning juba on toimunud ka kaks kokusaamist.

Mai lõpus toimunud kohtumisel anti ülevaade piimasektori võimalikest arengutest. Delegaadid arutasid ka erinevaid väljapääsuteid olukorrast, võimalusi kasutada maailmas juba rakendatud praktikaid.

Muuhulgas oli arutuse all USA-s rakendatav marginaalide kindlustamise skeem (Margin Protection Scheme) ning Uus-Meremaal Frontieri poolt pakutav garanteeritud hinna skeem. Jutuks oli ka Iirimaa piimaühistute poolt rakendatav tähtajaliselt fikseeritud hinna süsteem. Selline moodus pakub teatavat riskide maandamise võimalust nii tootjatele kui töötajatele.

NFU piimanduse vanemkonsulent Sian Davies märkis seoses aruteluga: "Põllumehed vajavad ausamat ja läbipaistvamat lepingulist suhet, mis tagaks efektiivsema piima turustamise. Kaaluma peab nii fikseeritud hinnaga kui pikaajalisi lepinguid. Mõlema puhul on võimalik reguleerida tootmismahete, samas peavad põllumehed kokku lepima ühises käitumises ning langevama otsuseid."

Briti piimatootjad lubavad taas alustada protestiaktatsioonidega

Raskesse olukorda sattunud Briti piimatootjad ähvardavad suvel taas alustada protestiaktatsioonidega. Meelt avaldama sunnib madal piimahind ja surve tootmise lõpetamiseks. Lobigrupp *Farmers For Action* ütleb, et pinged on kasvanud viimase paari nädala jooksul, mil hinnad on tublisti langenud ning põllumehed on olnud sunnitud kaaluma tootmise lõpetamist.

Kuigi aktsioonide iseloomu ja ajakava pole teatatud, peaksid aktsioonid käivituma juba jaanipäeva eelisel nädalal. FFA üks juhtidest Paul Rowbottom ütles intervjuus: "Suurem osa tootjatest loodab, et hinnad tõusevad suvel. Kui need ei tõuse, siis on umbes kolmandik Briti piimatootjatest sunnitud lõpetama juba järgmise aasta jaanuaris-veebruaries". Rowbottom, kes koordineerib FFA tegevust Derbyshire ja Staf-

fordshire krahvkondades Kesk-Ingliismaal, kirjeldab kujunenud olukorda kui raskeimat, mida tema oma kahekümne viie aastase tegevuse ajast mäletab.

Olukord on hullem, kui 2012. aasta piimakriisi ajal. Vaatamata sellele, et piima kokkuostuhind on olnud languses alates märtsist, on farmereid üles kutsutud järjest enam tootma. Kasvav toodangumaht viib hinnad alla ning järjest enam toodetakse alla omahinna, seades nii viisi ellujäämise küsimärgi alla.

FFA koordinaator James Holm Somerseti krahvkonnast leiab, et olukorras, kus vaid osa farmereid saavad 0,42 (ca 32 p/kg) EUR piimakilolt, enamik aga keskmiselt 0,22 EUR/kg (16-17 p/kg), ei anna protestiaktioonid end kaua oodata. Kui edukamad ja suuremad farmid, kellele maksatakse paremat hinda, kasvatavad kar-

ja ja laiendavad tootmist, siis vähem makstud põllumehed mõtleavad järjest enam loomadest vabanemisele.

Selleks, et efektiivsemalt toota, peaks investeerima nii lautadesse kui lüpsiplatsidesse, madalad hinnad on aga kõigele kriipsu peale tõmmanud. Edela-Ingliismaa konsulent, kes nõustab enam kui 700 farmi, kus mõnes karjas on kuni 200 lüpsilehma, ütleb, et suur osa tootjatest kaalub lõpetamist juhul, kui suve jooksul mingit muutust ei paista.

"Pärast esimest silotegu tuleb otsustada, milliste aktsioonidega alustatakse. Tundub, et tootjatel on tõsine jama kaelas," ütles Holm. 2014. aasta sügiseste kokkuostuhindade kärbe tulemusena blokeeriti piimatöötlemisettevõtteid ning kaubakette. Möödunud aasta väljaastumised meenutasid aga 2012. aasta kampaaniat "SOS Piimandus".

Piimaturu langus on jätkunud

Piimaturu olukord on alates möödunud aasta suvest püsinud pingeline. Halvenenud turukonjunktuur ja Venemaa poolt möödunud aasta augustis kehtestatud impordipiirangud viisid Eesti keskmise piima kokkuostuhinna järsu languseni.

Käesoleva aasta aprillis Eesti tootjatele makstav piima kokkuostuhind on aasta võrdluses EL liikmesriikidest kõige rohkem langenud (-33%). Kui veel aasta tagasi ulatus Eesti piimatootjatele makstav kokkuostuhind EL keskmise tasemeni, siis tänavu mais oli piima kokkuostuhind Eestis EL keskmisest üle 20% madalam. Eesti tootjatest veelgi vähem makstakse aga Leedu ja Läti piimatootjatele.

EL piimatoodete hinnad

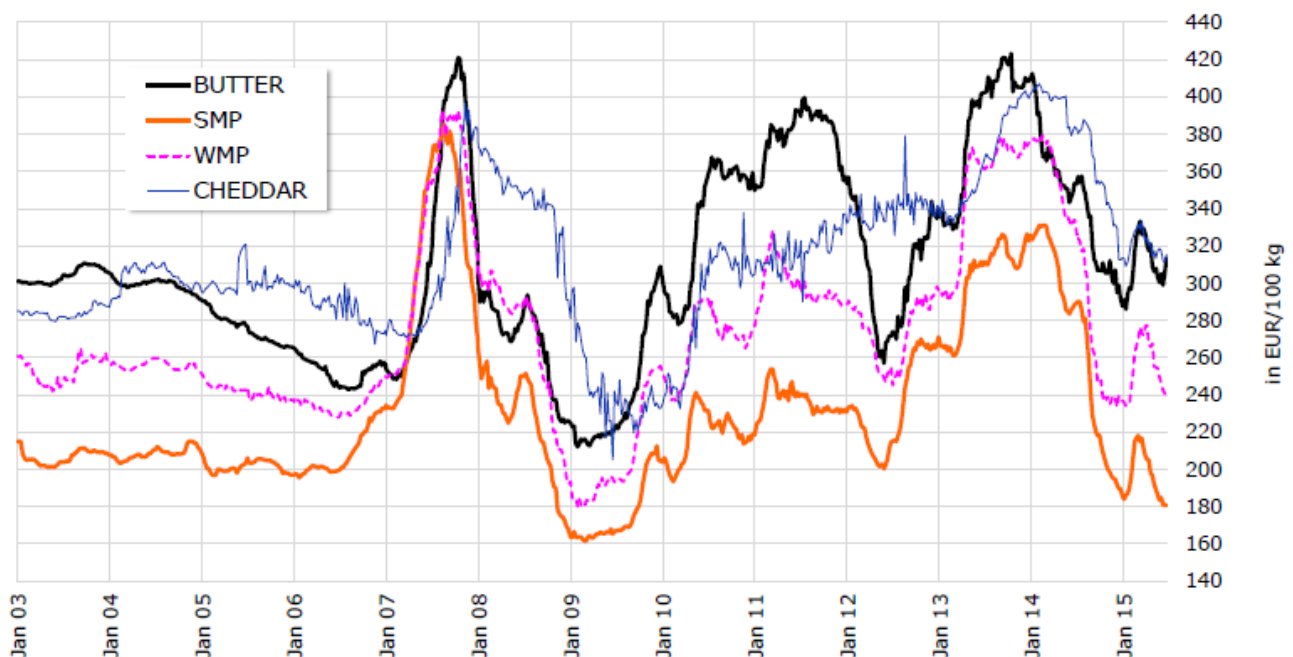
Või ja lõssipulbri hinnalangus sai alguse möödunud aasta kevadel ning peatus alles käesoleva aasta alguses. Euroopa Komisjoni andmetel tõusis ELi või hind käesoleva aasta algusest kuni märtsini ligi 16% ja lõssipulbri hind üle 17%. Märtsi

algusest alates on aga hinnad taas langenud ning lõssipulbri hind oli 21. juuniga lõppenud nädalaks langenud tagasi aasta alguse tasemele.

Ka või hind on märtsi algusega võrreldes ca 9% madalamal tasemel, kuigi viimastel andmetel on EL keskmine või hind natuke tõusnud.

Aasta võrdluses oli 21. juuniga lõppenud nädalal või hind võrreldes eelmise aasta sama ajaga ca 11% madalam (313 EUR/100 kg) ja lõssipulbri hind ca 37% madalam (180 EUR/100 kg). Sarnane areng on toimunud ka teiste toodete osas.

Piimapulbri eest maksti 21. juuniga lõppenud nädalal ELi keskmisena 239 EUR/100 kg, mida on aasta varasema sama ajaga võrreldes 28% vähem. Edam juustu hind on aasta võrdluses 21% langenud (252 EUR/100 kg) ja vadakupulbri hind on aasta tagusest ajast 24% odavam (76 EUR/100 kg). Kokkuvõttes võib märkida, et EL piimatoodete hinnalangus on viimastel nädalatel jätkunud, erandiks vaid või ja cheddar juustu hind.

Joonis: EL keskmised piimatoodete hinnad kuni 21. juunini 2015 (allikas: Euroopa Komisjon)

Euroopa Komisjon hindas toidu päritolu teavitamise kohustuslikuks muutmise mõjusid

Maikuus avaldas Euroopa Komisjon kaks aruannet, milles kajastusid EL toidualase teabe tarbijale esitamise määruse 1169/2011 järgimise mõju uuringute tulemused. Komisjoni pressiteates teavitatakse, et kasu, mis saadakse kohustusliku päritolumaa märgistamise nõuete järgimisest, ei pruugi üles kaaluda selle saavutamiseks tehtud kulutusi. Kõige sobivam lahendus tundub olevat toidu päritolu vabatahtlik esitamine.

Veise-, sea-, kodulinnu-, lamba- ja kitseliha puhul on päritolu esitamine juba kohustuslik, seega vaadeldi esimese aruande puhul mõjusid, mis võiksid ilmneda piimatoodete ja eelpool nimetatud lihaliikide (hobuse-, küüliku-, ulukiliha, samuti teiste nii inimese poolt kasvatatud kui ka loodusest kütitud lindude liha) päritolu esitamise kohustuslikuks muutmisel. Komisjon väitis aruandes, et

arvestades tarbijate hoiakuid täiendava informatsiooni saamiseks ja võrreldes neid võimalike lisakulutustega (tulenevad ettevõtetele ja riigiasutustele lisanduvatest tehnilistest ja administratiivsetest nõuetest), tuleb tõdeda, et piimatoodete osas oleks sel muudatusel tootjatele ebaühtlane mõju. See muudaks mõnede tootjate olukorra keerulisemaks. Selgub ka, et tarbija ei ole nõus täiendava informatsiooni eest rohkem maksma. Sellest tulenevalt esitab Komisjon arvamuse, et olemasolevad vabatahtliku märgistamise võimalused peaksid rahuldama nii tarbijate nõudmist kui ka säilitama paindlikkuse liikmesriikidele ja toidu käitlejatele. Liha puhul, kus praegu ei nõuta päritolu esitamist, leitakse samuti, et selle nõude kohustuslikuks muutmine tooks kaasa kulud, mida ei pruugita mõista ja võivad olla suuremad kui eeldatav kasu.

Teine aruanne uuris tarbijate seisukohta ja vajadust saada teavet töötlemata toidu, ühest koostisosast toidu ja töödeldud toidu, kus ühte koostisosa on üle 50%, päritolu kohta. Tarbijad olid huvitatud päritolu esitamisest kõigis toidu kategooriates, kuid enim oldi huvitatud liha ja lihatoodete ning piimatoodete osas. Aruandes vaadeldi ka märgistamise eeskirjade täitmisega kaasnevat kulusid ja tulusid, kaasa arvatud selle mõju siseturule ning rahvusvahelisele kaubandusele. Komisjon tuli järeldusele, et kõige sobivam oleks jätkata senist praktikat, kus toitude või toidugruppides olevate koostisosade päritolu esitamine on vabatahtlik.

Euroopa Parlamendile ja Nõukogule esitatud aruanded leiab internetileheküljelt:

http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/milk-meat-origin-labelling-2014_en.htm

EL põllumehed ei poolda ühise põllumajanduspoliitika paketi ülevaatamist

Juuni algul Riias toimunud koosolekul hoiatas Copa-Cogeca alles hiljuti heaks kiidetud ühise põllumajanduspoliitika meetmetepaketi vahehindamise eest: juhul kui eelmisel aastal saavutatud poliitiline kokkulepe taasavatakse, seab see ohtu stabiilsuse, mida farmerid vajavad tegevuse planeerimiseks kuni aastani 2020.

Vahehindamise tegemisest on hiljuti rääkinud põllumajandusvolinik Phil Hogan. Copa president Albert Jan Maat ütles Riias kõneldes: "Oleme vastu ÜPP vahehindamise tege-

misele, sest paljud farmerid on siiani hädas eelmise reformipaketiga, mis kinnitati alles eelmisel aastal. Peame saama ÜPP korralikult tööle. Siiski, kiidame volinik Hogani ÜPP lihtsustamise plaani, milles Läti eesistumine on suuri edusamme teinud. Loodame, et Luksemburgi eesistumine jätkab seda tegevust, et leevendada bürokraatiat, mis põllumajandustootjaid kägistab."

On tõsine risk, et põllumajandustootjad mõnedes liikmesriikides teevad vigu ÜPP toetuste taotluste esitamisel, sest neile ei ole antud õigeaegselt korrektset informatsiooni.

Seetõttu nõuame Euroopa Komisjonilt ja EL Nõukogult taotluste esitamise tähtaja pikendamist maades, kus see on probleemiks (nt Itaalia). Ettemaksed tuleb teha õigeaegselt, eriti nendes maades, mis enim kannatavad Venemaa impordikeelu all.

Vene kriis on näidanud, et komisjon peab astuma lisasamme turutõrgete tingimuses, nii nagu näiteks ameeriklased on teinud USA-s kehtivate toetuste raames. Selle võimaldamiseks tuleks avada Euroopa Liidu toimimise artikkel 222 (nn solidaarsusklausel), sõnas Maat.

Tartu Agro Vorbuse farmi Eesti punast tõugu lehm Kalli ja sama ettevõtte Rahinge farmis kõvasti piima andev holsteini tõugu Lindi kuulutati Eesti tänavusteks kauneimateks lehmadeks. Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu poolt korraldatud tänavusel vissikonkursil osales 22 loomakasvatuseettevõtte 99 lehma.

Keskkonnaministrid loobusid metaani õhkupaiskumise vähendamise nõudest puhta õhu direktiivis

EL keskkonnaministrid arutasid 15. juunil Luksemburgis toimunud nõukogul EL puhta õhu direktiivi eelnõud ning otsustasid võtta sellest välja metaani õhkupaiskumise vähendamise eesmärgi. Ministrite hinnangul on metaani, mis on loomakasvatusega paratamatult tekkiv ühend, vähendamise eesmärk juba varasemalt kaetud erinevate seadustega.

Euroopa Komisjoni õhukvaliteedi reformi kavades sooviti muuta ja täiendada liikmesriikidele kehtestatavoid õhusaastajate piirmäärasid ning kutsutakse üles vähendama metaani ja ammoniaagi õhkupaiskumist vastavalt 30 ja 27 protsendi võrra aastaks 2030, kuigi metaani õhkupaiskumise vähendamist käsitleb juba EL kliimapoliitika.

Copa-Cogeca hindas oma kirjas EL keskkonnaministritele sellist kava põllumajandussektorile hävitavaks. Sarnasele seisukohale jõudis ka EL teadusuuringute keskus, kes uuris kasvuhoonegaaside leevendamise poliitika mõju põllumajandussektorile – paljudes EL piirkondades peaks eesmärgi saavutamiseks vähendama tootmist (loomakasvatust) 61% võrra.

Samuti on ammoniaagi vähendamise ettepanek ebarealistlik. Copa-Cogeca soovib realistlike ja samas ambitsioonikate eesmärkide püstita-

miseks arvestada liikmesriikides seni tehtut, siseturul tuleks luua võrdsed tingimused ning tagada tuleb ka eesmärkide saavutamise kulutõhusus. Samuti on Copa-Cogeca hinnangul arusaamatu väga erinevate vähendamise eesmärkide seadmine liikmesriigiti, alates 1%-lise vähendamise nõudest Lätile, 7% Iirimaaale, 19% Austriale, 26% Poolale ja 39% Saksamaale.

Realistlikult tuleks läheneda ka erinevate majandussektorite panusele puhtama õhu saavutamiseks. Ammoniaagi emissioon põllumajandussektoris on bioloogiliste protsesside tulemus, mida mõjutavad ka ilmastikutingimused, seega on seda võimalik minimeerida või paremini majandada, aga mitte täielikult kõrvaldada. Seetõttu on õhkupaiskumise vähendamise potentsiaal piiratud. Uus saastedirektiiv ei tohi ohtu seada EL põllumajandussektori konkurentsivõimet tulevikus, vaid pigem tuleks toetada põllumajandustootmise säästvat intensiivistamist ning otsida *win-win* lahendusi, mille puhul oleks tagatud keskkonnakaitse, EL põllumajandussektori elujõulisus ning jätkuv võime toita elanikkonda.

Keskkonnaministrid rõhutasid arutelu käigus, et vajalik on vähendada enneaegeid surmasid õhu saastatuse tõttu, kuid seatavad eesmärgid

peavad olema teostatavad ja realistlikud. Info ettepaneku negatiivse mõju kohta põllumajandussektorile võeti teadmiseks ning seda arvestatakse metaani õhkupaiskumise piirmäärade kehtestamisel. Ministrid kiitsid heaks metaani väljajätmise Läti eesistumise ajal puhta õhu direktiivi eelnõu kohta koostatavast kompromiss-tekstist.

Nõukogu arutelule järgneb diskussioon Euroopa Parlamendi keskkonnakomisjonis Ühendkuningriigi parlamendiliikme Julie Girlingi raporti eelnõu üle. Raportis nõutakse piirmäärade karmistamist metaanile ja peenosakestele ning sõidukite (põllumajandusmasinate) poolt tekitatavale tolmule, muutes 2015 eesmärgid seadusandlikult siduvaks. Siiski otsis Girling suuremat paindlikkust ammoniaagi eesmärgi osas, kuna seda oleks „mõnedel liikmesriikidel raske saavutada” - eriti nendel, kus on suur põllumajandussektori osatähtsus.

Europarlamendi põllumajanduskomisjon on oma arvamuse juba öelnud Hollandi parlamendiliikme Jan Huitema raportis, mille kohaselt tuleb metaani õhkupaiskumise vähendamise eesmärk ümber vaadata, arvestades liikmesriikide realistlikke võimalusi.

Hakake kärbeste jumalaks!

Nii pealkirjastas Soome aiandusajakiri "Puutarha ja Kauppa" oma 11. juuni artikli. Maailma avanemise-ga lisandub ka põllumajandustootmise eri harudes uusi ohte – varem tundmata haigused ning kahjurid, kelle levik võib osutada nii kiireks, et nendega ei osata midagi peale hakata.

Kagu-Aasiast pärit mahlakärbes *Drosophila Suzukii* (*Matsumura*) on levinud tavatu kiirusega üle maailma. Viimased avastused on tehtud Rootsis, soomlased valmistuvad kahjuriga võitlemiseks. Kuna kärbes on levinud nii kiiresti ja laialt, siis karantiinkahjuriks teda isegi ei loeta, tõrje jääb aiandustootja õlule.

Täiskasvanud kärbes on ca 3 mm pikk, isasel on täpid tiibadel. Emale kärbes muneb munad saetaolise muneti abil küpsemisjärgus vilja, kaitstud pole ei marjad ega puuvili,

eelistatud on punased viljad. Kahjuri teeb eriti ohtlikuks see, et kui taliselt munevad kahjurid ainult juba riknemisjärgus, pehmesse vilja, siis *Matsumura* saab hakkama ka karge viljakehaga. Kuna kärbes eelistab punast värvi vilju, ei ole harvad juhud, kui rünnakuobjektiks on olnud ka tomatid. Eriti ohtlikuks

teeb kärbse asjaolu, et ta võib isegi põhjamaistes tingimustes saada kasvuperioodil kuni viisteist korda rohkelt järglasi.

Marjakasvataval soovatakse aegajalt kontrollida marjade saastet, il-

ma selleta võib kärbes sisuliselt kogu saagi hävitada. Kontrollimeetodeid on mitu, näiteks võib asendada kontrollmarjad ööpäevaks sügavkülma, see ajab tõugud marjade pinnale. Maasikate puhul on võimalik kasutada ka kiiremat viisi, asetades maasikad suhkruvette, milles on lahustatud 170 g suhkrut liitri kohta, tõugud tõusevad pinnale juba 15-20 minuti pärast. Kärbeste vastu aitab kõige paremini biotõrje, kasutusel on valdavalt kärbeste lemmikvärvi punast või oranži värvi lõksud.

Kärbeste leviku takistamiseks peavad aiandustootjad valmis olema,

Kesk-Euroopa kogemus näitab, et ka suuremate riikide vallutuseks kulub kärbsel maksimum kaks aastat. Soomes soovitakse esimesena pisteliselt kontrollida vaarikat ning pöösasmustikat.

Copa-Cogeca: puu- ja köögiviljatootjate olukord vajab leevendust

Copa-Cogeca saatis pöördumise Euroopa Komisjonile, milles palutakse täiendavaid toetusmeetmeid puu- ja köögiviljatootjatele, kes kannatavad seoses Venemaa poolt 2016. aastani pikendatud impordikeelu tõttu. Venemaa president allkirjastas vastava ukaasi vastuseks EL pikendatud sanktsioonidele.

Copa-Cogeca peasekretär Pekka Pesonen märkis, et EL puu- ja köögiviljatootjad ning seeläbi ka EL aiasaaduste eksport on saanud tänu Venemaa ekspordikeelule raske löögi. Kuna suvine aiandushooaeg on just alanud, siis juhul, kui kiireid toetusmeetmeid ei rakendata, seab Putini allkirjastatud ukaas tootjad raske hinnasurve alla. Möödunud hooaja, mil tootjahinnad

langesid alla tegelike tootmiskulude ning püüsid sellisena läbi kogu hooaja, kordumist tootjad enam taluda ei suudaks. "Juba praeguseks on nektariinide ja virsikute hind mõnes regioonil langenud 20 senti kilolt, kõige raskemas seisus on just suviste, kiiresti riknevate puuviljade tootjad. Juhul kui toetusmeetmeid kiirelt ei rakendata on karta protsessi eskaleerumist," märkis Pesonen.

Tuues välja peamised võimalikud tegevussuunad, ütles Pesonen, et praeguste toetatavate meetmete nagu turult kõrvaldamine, heategevuseks jagamine, toorelt koristamine ja teistel eesmärkidel, kui toiduks kasutamine kehtivusaeg on lõppemas. Uusi meetmeid tuleks rakendada veel enne kui hin-

nad langevad määral, mis tooks kaasa turu kokkuvarisemise. EL regulatsiooni 1308/2013 artikkel 219 võimaldab rakendada erakorralisi meetmeid juhul, kui turg on ohustatud nagu praeguses kriisisituatsioonis. Samas on vajadus laiendada toetusmeetmete ringi. Ka ÜPP artikkel 222 kiire rakendamine on vajalik, nii saaksid tootjaorganisatsioonid reageerida kiiresti vastavalt olukorrale.

"Aiandustootjad on väga mures tekkinud olukorra pärast, tundes end kauakestvate poliitiliste vaidluste ohvritena. Tootjad ei peaks selle tõttu kannatama, kiired meetmed, mis tagaksid turu stabiliseerumise ning hoiaksid ära tarnete katkemise on hädavajalikud," rõhutas Pesonen.

copa*
cogeca

Copa-Cogeca hoiatab patentide rakendamise eest põllumajanduses

Copa-Cogeca leiab, et patentide rakendamine põllumajanduses, mida käsitleti 25. juunil toimunud CPVO (Euroopa Taimede Sordiregister) korraldatud seminaril Brüsselis, tooks kaasa vähem toodangut vähemate sortidega ning kulude kasvu. Väljapakutud kava ühendaks patendiõiguse ja sordikaitse.

Seminaril kõnelenud Copa-Cogeca seemnete töögrupi esimees Thor Kofoed märkis oma ettekandes, et EL põllumajandussektoris patendiõiguse rakendamine ei aitaks põllumeestel jõuda kohalikele oludele paremini vastavate sortideni ning saada seeläbi paremat saaki. Vastupidi, see kahandaks kasutusel olevate sortide nimistut, vähendaks saake ning tooks lõppude lõpuks kaasa kasvavad tootmiskulud.

Kofoed ütles, et Copa-Cogeca on väga mures taimesortidele antavate patentide hulga kasvu pärast. Otsest viitas ta EPO (Euroopa Patendiamet) hiljutisele otsusele rahuldada kaks patenditaotlust: Briti firma taotlus brokkolile, mis sisaldab mõrudat antikantserogeenset ainet ning Iisraeli ettevõtte taotlus „kortsulisele“ tomatile, mille veesisaldust on vähendatud. Copa-Cogeca on nimetatud taimedele patendikaitse andmise vastu, kuna selliste omadustega taimi ei ole leiutatud ega ka tehiskult loodud. Tegu on olemasolevate taimede ristamise tulemusena saadud uue sordiga, seega on tegu sordiaretusega, mis on puhtakultuuriline bioloogiline protsess.

Kardetakse, et nii võidakse laiendada patendiõigust kõigile sarnaseid omadusi kandvatele uutele brokkoli

ja tomati sortidele. Vastavalt patendiõigusele peaksid põllumehed sellisel juhul taotlema litsentsi, täpsemalt ostma selle patendi omanikult või müügiloo hoidjalt. Niiviisi konsolideeruks seemnete tootmine ja seataks ohtu sordiaretus, innovatsioon ning bioloogiline mitmekesisus, laiemalt nii põllumehed kui ühiskond tervikuna. Väheoluline ei ole ka see, et patenteerimine ning sellega kaasnev litsentseerimine tooks kaasa ka õiguskulude märkimisväärse kasvu, vaid üksikud suurfirmad võiksid seda endale lubada.

Kofoed tõi esile kehtiva EL taimesortide süsteemi, mis aitab põllumeestel võtta kasutusele uusi, piirkonna oludele sobivaid sorte, eriti nüüd, kus seistakse silmitsi kliimamuutustega ning kasvava nõudlusega toidule kogu maailmas.

Eesti toit tekitas Vilniuses elevust

18. juunil toimus Vilniuse Botaanikaaias seitsme riigi (Eesti, Läti, Leedu, Norra, Soome, Taani, Rootsi) välisesinduste eestvedamisel jaanipäeva festival. Balti- ja Põhjamaade saatkonnad Leedus on pannud aluse traditsioonile tähistada jaanipäeva ja kesksuve ühisüritusega. Need on riigid, kus jaanipäev on rahvuslik püha, meid ühendavad sarnane traditsioon, väärtused ja kultuur ja kus igal osavõtjal riigil on võimalus tutvustada oma maa toitu ja kultuuri.

Pidustused avas Leedu Vabariigi president Dalia Grybauskaitė, tema on ka selle ürituse patroon. President tutvus kõigi maade rahvuslike lettidega

ja toitudega, osales Leedu rahvuslikes jaanipäeva rituaalides (kätepesu, pärjaviskamine) ja mängudes.

Kutsutud oli üle 600 külalise: diplomaate, ärimehi, kunsti- ja kultuuriinimesi ja arvamustliidreid koos peregeda.

Eesti väljapanekut sellel üritusel korraldas koos Eesti saatkonnaga Vilniuses Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda koostöös Põllumajandusministeeriumiga. Külalistele pakuti valikut suupistetest, mis olid inspireeritud traditsioonilisest eesti toidust. Hõrgutised valmisid chef Nikita Ulitini juhtimisel. Meie menüü, mis oli maalähedane ja samas eksklusiivne, tekitas külalistes suurt elevust. Kü-

lalistele pakuti erinevaid suupisteid, mille valmistamiseks kasutati Eesti juustu, suitsuräime, põdraliha, rukkileiba ja teisi meile omaseid toiduaineid.

Kogu tooraine oli pärit Eestist, kusjuures nii jänesekapsad, kuusevõrsed kui ka nõgesed olid peakoka Nikita poolt Eesti metsast korjatud, valitud ja kaasa pakitud. Suupisteid jagus kõigile külastajatele ning tunnustuse osaliseks said nad kõik, parimaks nimetati küll soolapõdraga ampsu, aga suitsuräime suupiste sai jällegi enne otsa.

Festivalil oli ka mitmekülgne kultuuriprogramm osalevate riikide kollektiivide poolt, meie õpetasime rahvast Kaera-Jaani tantsima.

Eesti toidu meeskond Vilniuses: Evi Randpere (Eesti Põllumajandus-kaubanduskoda), Taisi Tuulik (Põllumajandusministeerium), Ülle Saar ja peakokk Nikita Ulitin (Sensesfood)

Eesti toit Vilniuses: Eesti juust küüslaugukreemi ja tuhase kadakakrõbedikuga ning suitsuräim krõbedal saial jänesekapsa geeliga.

Paremlt: Kaire Varma-Gilys (Eesti-Leedu Kaubanduskoda), Toomas Kukk (Eesti suursaadik Leedus), Leedu president Dalia Grybauskaitė (keskel), Egle Sauks ja Laura Pakaste (Eesti saatkond Vilniuses).

Leedu president Dalia Grybauskaitė uudistab Eesti toitu

Eesti toidu vastu tunti Vilniuse jaanipäeva festivalil suurt huvi

Eesti toit Vilniuses: soolapõder kodusel leivakrõbuskil nõgesemajoneesiga

Põllumajandusministrid jõudsid mahereformis kompromissile

16. juunil toimunud põllumajandusministrite nõukogu istungil sõlmiti Luksemburgis kompromiss mahereformi osas, mis avab tee kolmepoolsetele läbirääkimistele Komisjoni, Nõukogu ja Europarlamendiga ning võimalikule kokkuleppele aasta lõpus. Viimased probleemsed punktid olid mahepõllumajanduses lubamatute ainete kasutamise piirmäärad ning kontrollide sagedus.

Pärast viimaste paranduste sisseviimist saavutati kompromissettepanekule kvalifitseeritud hääleteenamus. Belgia, Bulgaaria, Tšehhi, Slovakkia ja Taani hääletasid siiski dokumendi vastu. Taani kritiseeris otsust, mille kohaselt loobutakse edaspidi iga-aastastest kohustuslikest mahepõllumajandusettevõtete kontrollimistest. Küpros ja Horvaatia jäid erapooletuks.

Liikmesriikides, kus praegu kehtib siseriiklik piirmäär lubamatute ainete esinemisele mahetoodetes, võib see kehtima jääda aastani 2020 (mitte 2021, nagu esialgses eelnõus). Kui ka siseriiklikult kehtestatakse reeglid mahestaatusel äravõtmiseks toodetelt, mis sisaldavad lubamatuid aineid üle teatud piiri, siis samal ajal ei tohi teistes liikmesriikides keelata, piirata või tõkestada vastavalt reeglitele toodetud mahetoodete turuletoomist. See ei kehti impordi kohta kolmandatest riikidest.

Järelevalve mahepõllumajanduses muutub riskipõhiseks. „Praegu toimub Euroopa Liidus mahepõllu-

majanduse järelevalve kõikse. See tähendab, et ühtviisi kontrollitakse nii ettevõtte vastavust mahepõllumajanduse nõuete potentsiaalsete reeglite vastu patustajaid kui ka aastaid nõuetekohaselt põldu majandanud ettevõtjaid,” ütles maeluminister Urmas Kruuse. Kõikse järelevalve asendamine riskipõhiselega lubab aga oluliselt vähendada kontrollide nendes mahepõllumajandusettevõtetes, kus on riskid väiksemad. „Järelevalvet tuleb suunata sinna, kus seda on kõige enam vaja,” lisas Kruuse. Samuti tõhustatakse järelevalvet imporditavate mahetoodete osas.

Avaliku arutelu käigus ütles Belgia põllumajandusminister Willy Borsus, et kontrolliasutused peavad suutma desertifitseerida mahetoodet olenemata (lubamatute ainete) saastumise põhjusest – see on oluline tarbija usalduse hoidmiseks. Ettepaneku peamised vastased Taani, Saksamaa, Iirimaa, Holland ja Austria keeldusid igasugusest EL piirmäära nimetamisest, kuna see karistaks ebaõiglaselt farmereid toodete tahtmatu saastumise eest naabruses olevate tavafarmide tegevuse tõttu. Protsessi põhist lähenemist toetas ka mahetootjate katusorganisatsioon IFO-AM, kelle sõnul paneks desertifitseerimine ohtu sektori tuleviku ja mahetootmisele ülemineku.

Kontrollide sageduse osas toetas nõukogu muutust riskipõhisele lähenemisele, kusjuures farmedel viimase kolme aasta kontrollide tulemused on nõuetega vastavuses, võiks kontrollida pigem iga 30 kuu järel iga-aastase kontrolli asemel. Enamus riike, sh Iirimaa, Rumeenia, Prantsusmaa, Kreeka ja Ungari toetasid nimetatud ettepanekut, mis muudaks kontrollide nõuetele vastavate farmide jaoks lihtsamaks ning võimaldaks suunata ressursse sinna, kus neid enim vajatakse. Komisjon peab siiski rakendusak-

tis selgelt defineerima „madala riskitaseme“, lisasid Ungari, Tšehhi ja Prantsusmaa delegatsioonid.

Kompromiss ei rahuldanud siiski kõiki liikmesriike – Bulgaaria, Tšehhi, Slovakkia ja Belgia hääletasid vastu. Horvaatia ja Küpros jäid erapooletuks. Horvaatiale on vastuvõetamatu lubamatute ainete esinemine mahetoodangus, olenev mata saasteallikast, see on Horvaatia hinnangul põhimõtte küsimus. Sama seisukohta väljendas ka Küpros.

Hispaania, Itaalia ja Sloveenia, kes küll ettepanekut toetasid, nõudsid taimekaitsevahendite jääkide kohta deklaratsiooni lisamist. Tarbijale tuleb tagada maksimaalne garantii ning tootja peab vastutama, kui selliseid aineid mahetoodangus leitakse.

Küsimuses impordi kohta kolmandatest riikidest soovitasid ministrid liikuda võrdse kohtlemise suunas nende maadega, kus kehtivad tunnustatud regionaalsed standardid. Hollandi minister Sharon Dijksma märkis, et reeglid ei tohiks takistada impordi kolmandatest maadest.

Pärast kuudepikkust vastuseisu Komisjoni reformiplaanile kirjeldas Austria põllumajandusminister Andra Rupprechter ühist seisukohta kui suurepärast baasi läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga mahepõllundusele tuleviku loomiseks. Põllumajandusvolinik Phil Hogan kiitis pressikonverentsil Läti eesistumist kannatlikkuse eest läbirääkimistel ning hea lõpptulemuse saavutamise eest. Vastuseks kommentaatorite kriitikal reeglitest loobumise kohta väljendasid ministrid rahulolu, et mahepõllumajandussektor, mis kasvab 9% võrra aastas, säilitab oma terviklikkuse usaldusväärses ja stabiilses seadusandlikus keskkonnas.

Maheettevõtete esindusorganisatsioonid kiitsid kompromissi

Nõukogu ühine seisukoht mahereformi osas on oluline samm mahepõllumeestele ja tarbijatele, sest see tugevdab protsessipõhist lähenemist mahepõllumajandusele, ütles IFOAMi direktor Marco Schlüter.

Schlüteri sõnul on kompromiss on pea kõigis kriitilistes punktides oluliselt parem kui esialgne ettepanek, eriti mis puutub regionaalsete standardite arvesse võtmist kaubanduses kolmandate maadega, liikmesriikide piiratud paindlikkust tootmisreeglites ning suuremat selgust määruse ulatuses. Kuid töö ei ole kaugeltki veel lõppenud, sest kahjuks ei pandud piisavalt rõhku lõpp-

teksti usaldatavusele tehnilistes üksikasjades.

IFOAM kutsus Euroopa Parlamendi raportööri Martin Häuslingit kolmepoolsete läbirääkimiste käigus muutma teksti oluliselt paremaks. Riskipõhised kontrollid peaksid olema kombineeritud iga-aastastega ning võrdväarsus kauplemisel kolmandate riikidega tuleb välja arendada.

Ka Copa-Cogeca on rahul saavutatud kompromissiga. Cogeca presidendi Christian Peesi sõnul on tervitatav segatüüpi farmide tegutsemise jätkamise lubamine, mis võimaldab ilma liigsete riskideta tavatootmiselt mahe- tootmisele järk-järgulist üleminekut.

Copa-Cogeca mahetootmise töö-

grupi juht Kees Van Zelderen kiitis heaks importtoodete EL standarditele vastamise suunas liikumist. See aitab tagada ausamat konkurentsi EL ja kolmandate maade vahel ning EL mahelogo kasutamine kolmandate riikide toodetel kindlustab tarbija usalduse. Pekka Pesonen julgustab Europarlamendi liikmeid kiiresti tegutsema, sest pikaajaline poliitilise otsuse puudumine takistaks farmeritel tegevuse arendamist ja vajalike investeeringute tegemist.

Europarlamenti põllumajanduskomisjoni hääletus lükkus septembrisse

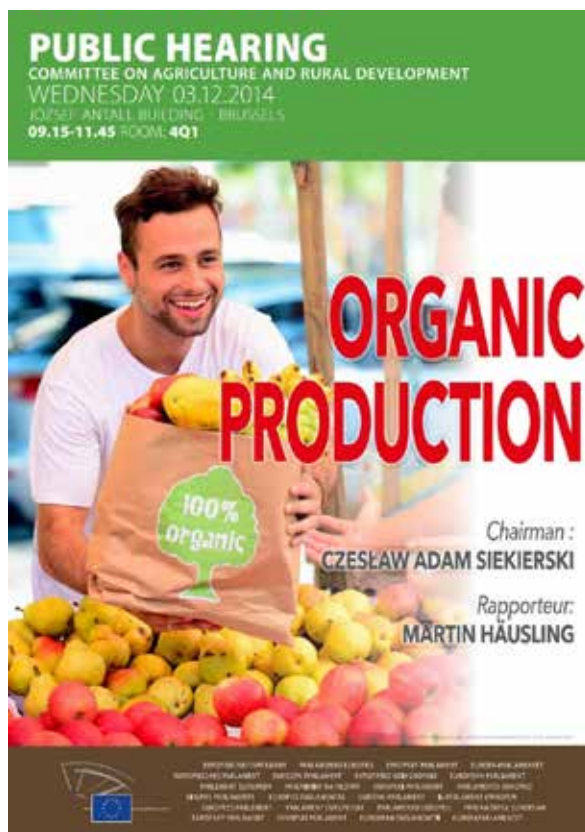
Euroopa Parlamendi põllumajanduskomisjon lükkas hääletuse Martin Häuslingi mahereformi raporti üle edasi septembri keskele, et anda rohkem aega muudatuste arutamiseks. Ka muudatuste esitamise tähtaega pikendati 22. juunini, kusjuures 350 muudatust on teinud ainuüksi raportööri ise.

Häusling, kes ise on mahe- tootja ja sektori tuline kaitsja, soovib EL maheagentuuri loomist kontrollide tõhustamiseks ja koordineerimiseks liikmesriikide vahel. Volinik Hogan ütles pressikonverentsil pärast nõukogu istungit, et uue agentuuri loomiseks ei ole vajadust, pigem tuleb parandada olemasolevaid struktuure. Uus agentuur võib tekitada suuremaid kulusid ja lisada administratiivkoormust, sealjuures saab sama tulemuse saavutada olemasolevate struktuuride tegevuse tõhustamise-

ga. Lõplik otsus sünnib siiski kolmepoolsetel läbirääkimistel komisjoni, parlamendi ja nõukogu vahel.

Europarlamenti saadikud arutavad muudatusettepanekuid juuli keskel, volitades Häuslingit ja variraportööri kompromissi saavutamiseks läbirääkimisi pidama enne hääletust. Pärast reformi hääletust Europarlamendi põllumajanduskomisjoni, mis võib edasi lükkuda kuni hilissügiseni, otsustab parlamendi läbirääkimiste meeskond, kas jätkata kolmepoolsete läbirääkimistega enne hääletust parlamendi plenaaristungil või oodata kõigepealt täiskoosseisu heakskiitu.

Kui Häusling saavutab oma komisjoni liikmete laiapõhjalise toetuse, võib kolmepoolsete läbirääkimistega alustada kohe pärast põllumajanduskomisjoni kinnitust. Vastasel korral võivad saadikud trilooge alustada pärast hääletust plenaaristungil, mis esialgselt on planeeritud oktoobri algusesse Strasbourgis. Lõplikule kokkuleppele loodetakse jõuda aasta lõpuks.

Pildikesi Austria mahepõldudelt

Juuni alguses korraldas Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda koostöös tulundusühistuga Wiru Vili mahe-teraviljakasvatajatele suunatud kontaktreisi Austriasse. Reisil tutvuti maheteraviljakasvatuse, -käitlemi-

se ja -kaubandusega. Austria kuulub Euroopa Liidu kõige edukamate mahepõllumajandusriikide hulka. Austria põllumajandusmaast majandatakse mahepõllumajanduse reegleid järgides 18,6%. Selle näitajaga ollak-

se Euroopa juhtiv mahetootmisriik. Kuigi võrreldes Eestiga on keskmine Austria talu suhteliselt väike, siis külastatud ettevõtteid paistsid silma väga heas korras põldude ja suhteliselt kõrgete saakidega.

Austrias kogub hoogu mahesojakasvatuse. Alfons Patti biodünaamika põhimõtteid järgivas ettevõttes kasvatatakse sojat inimtoiduks, kuid turul on suur nõudlus ka maheda proteiinsööda järele

Austria mahemaisi põllud annavad hektarilt 8-10 tonni tera. Umbrohutõrjeks kasutatakse ka käsitööd.

Perekond Harbichi vabapidamisel mahesead tapetakse ja lõigatakse oma tapapunktis ning turustatakse vaid ühel päeval nädalalas avatud talupoe kaudu. Talus peetakse ka lihaveiseid, mis samuti turustatakse oma talupoe kaudu.

Gerhard Hofile kuuluvas talus kasvatatakse teiste kultuuride hulgas ka läätsed ja spinatit. Austria mahepõldudelt umbrohtu naljalt ei leia.

Bernhard Schindleri talus kasvav vikk ja tritikale jõuavad ettevõttes peetavate mahesigade toidulauale.

Viini lähedal asuv Adamah mahetalu turustab oma toodangu peamiselt mahekastide kaudu otse tarbijale. 120 ha talu aastane müügitulu koos kõigi tegevusharudega ulatub 10 miljoni euroni.

EESTI PÕLLUMAJANDUS-KAUBANDUSKODA

J. Vilmsi 53g
10147 Tallinn
Telefon: 600 9349
Faks: 600 9350
E-post: info@epkk.ee
<http://www.epkk.ee>

Lehe väljaandmist toetab:

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse